

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravlništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Svobodnejše dihamo.

Z nastopom nove vlade, ki ji načeluje dr. Stojadinovič in ki je v njej notranji minister dr. Korošec, je zavel svobodnejši duh po Jugoslaviji. Mora, ki je 5 let tlačila prebivalstvo Jugoslavije, je zginila. JNSsarska nasilnost in krivičnost, ki je stiskala ljudstvo, se je umaknila zakonitosti in pravičnosti. Narod se je oddahnil. Vera v državo se je ojačala. Ljudstvo spet uvideva, da država ni samo neka klika (skupina ljudi), ki so izkoriščali svoj privilegirani položaj sebi in maloštevilnim svojim pristašem v profit, marveč da je narod država. Odstranjajo se razvaline jugoslovanske demokracije, da se dobi trdna podlaga za pravo demokracijo = vlado in upravo ljudstva.

Skrajni čas je že bil, da se je to zgodilo. Jevtičeva vlada se je sicer na zunaj odpovedala JNS, hranila pa je njena načela in izvajala njene metode (načine). Nasilje se je množilo in stopnjevalo. Kaj se je uganjalo na Hrvatskem pred, ob in po petomajskih volitvah, je znano. Dogajale so se nasilnosti, ki so nagnile samega starega zagrebškega nadškofa dr. Bauerja, da je šel v Beograd ter tamkaj izročil regentskemu svetu posebno spomenico o žalostnih dogodkih na Hrvatskem. Jevtičeva vlada, ki je izročila Slovenijo kot nekak pašaluk dr. Marušiču in kompaniji, je vedno dalje zaplavala v fašistične vode. V svesti si, da za izvajanje fašističnih smernic in metod nima zaslombe v ljudstvu, je hotela ustvariti po vzorcu italijanskega fašizma in nemškega narodnega socializma posebne oborožene udarne čete po naslovom Patrijotična omladinska fronta (POF). Z ricinusovim oljem, s palicami, revolverji in z bombami naj bi se širilo med neoboroženim ljudstvom režimsko jugoslovansko fašistično mišljenje. V to svrhu so že bile pripravljene uniforme in orožje. Nabirali so se že tudi po nekaterih krajih prvi člani POF.

Ker so bili Jevtič-Marušičevi vladi na poti ljudje, ki ne klonijo pred terorjem glave, je notranji minister Velja Popovič poslal 15. naja vsem banom države nalog, da naj mu pošljejo seznam najbolj nevarnih in najplivnejših oseb, ki so proti režimu, da se konfiniraj ali postavijo pod policijsko nadzorstvo. Nato so poslali bani vsem sreskim načelnikom ta-le nalog:

Pov. II. DZ. No. 1716-1
16. V. 1935.

Vsem sreskim načelnikom, vodjem sreskih izpostav itd.

Na depešo ministrstva notranjih poslov od 15. t. m. Vam naročam, da mi vpošljete v 10 dneh seznam najbolj nevarnih in najplivnejših oseb, ki vodijo ali osebno izvršujejo akcijo proti državnemu in narodnemu edinstvu in je zato njihova navzočnost v sedanjem krajevem bivališču nevarna za javni red in mir in sploh za javno varnost.

V istem seznamu ali posebej mi predložite utemeljen predlog glede oseb, ki

bi jih bilo zaradi takega udejstvovanja treba konfinirati ali staviti pod policijsko nadzorstvo.

Podpis bana. »

Črni oblaki so se zbirali nad ljudstvom naše jugoslovanske države. Politika JNS in njenih idejnih naslednikov je treščila ljudstvo v brezno gospodarske stiske. Mesto rešitve se mu je obetal fašistični bič, da ukloni njegovo podpezo stiske upognjeno postavbo do tal. Z odhodom Jevtiča, Marušiča in tovarišev so se temni, zlo obetajoči oblaki razvlekli. Zlato solnce svobode je začelo pošiljati svoje žarke skozi omračeno in zamegljeno ozračje našega javnega življenja.

V NAŠI DRŽAVI.

Važne davčne spremembe in olajšave.

Zakon o proračunskih dvanajstinah lo konca marca l. 1936, predložen od vlade dr. Stojadinoviča, vsebuje znatne davčne spremembe in olajšave za kmete, obrtnike in druge nižje in srednje sloje. Davčni zakon predvideva znižanje zemljiškega davka za 20%, torej za eno petino. Ukinjeno je določilo prejšnjega finančnega zakona, s katerim je bilo določeno, da se mora šmarnica odstraniti; šmarnica more torej ostati. Ukinjen je zloglasni člen 7 davčnega zakona iz l. 1934, ki je uvedel minimalno pridobnino na znovi rajejmnine za stanovanje in lokal in je povzročil veliko novo obremenitev obrtništva in trgovstva ter izzval burjo nezadovoljstva. Glede odmere pridobnine se zopet izpostavi prejšnje stanje, ki je veljalo do lanskega februarja; pridobnina se bo zopet odmerjala brez vsakega minimuma.

Kot nadomestilo za ukinitve davčnega minimuma pri pridobnini se uvaža poseben davčni dodatek na skupni kosmati promet. Ta davčni dodatek se prične računati šele pri prometu, ki presega 1 milijon Din po odbitku prometa, ki je izvršen z izvozom v inozemstvo. Od prvega polnega milijona prometa znaša davčni dodatek 0.3%, od naslednjih dveh milijonov 0.4%, od naslednjih treh milijonov 0.5%, od naslednjih šest milijonov 0.6%, od naslednjih 8 mi-

lijonov 0.7%, od naslednjih 10 milijonov 0.8%, od naslednjih 20 milijonov 0.9%, od prometa preko 50 milijonov D letno pa 1%. Temu posebnemu davčnemu dodatku so podvržena ona industrijska, obrtna in trgovska podjetja, ki prodajajo blago tudi na drobno, bodisi neposredno ali posredno. Nadalje so podvržena temu davčnemu dodatku tudi podjetja, ki prodajajo mnogovrstno blago, ki po svoji prirodi spada v razne proizvodne ali trgovske stroke (veliki trgovski magazini, veleblagovnice).

Davčna stopnja za rentnino je določena na 6% in je zenačena za vse vrste obresti in rente. Pri družabnem davku se tudi uvede dodatek na skupni kosmati promet. Nadalje je določeno, da snre finančni minister pravnoveljavno odmero pridobnine in zgradarine podaljšati še za naslednje leto, ako se niso gospodarske razmere znatno spremenile.

Važna je tudi sprememba glede postavljanja davčnih in reklamacijskih odborov. Po novem besedilu postavlja polovico članov davčnega odbora (4 redne člane in 4 namestnike) drugostopna finančna oblast, drugo polovico pa volijo pristojne zbornice (obrotna, trgovinska, industrijska, apotekarska, odvetniška itd.) iz vrst davčnih zavezanec pridobnine in iz področja dotičnega davčnega odbora. Vsaka zbornica voli po dva člana in po dva namestnika. Od teh voljenih članov pozove predsednik davčnega odbora vedno le potrebno število (dva člana), in sicer od one stroke, kateri pripadajo davčni zavezanci, o katerih se bo na seji razpravljalo. — Enak sistem se uvaža tudi glede reklamacijskih odborov, kjer prav tako postavi ministrstvo polovico

članov (4 člane in 4 namestnike), drugo polovico pa volijo zbornice iz vrst davčnih zavezancev na področju reklama-cijskega odbora. Vsaka zbornica voli 2 člana in 2 namestnika.

*

Volitev skupščinskih odborov. Seja narodne skupščine, na kateri se je vršila volitev skupščinskih odborov, je bila 9. julija, ko je naš list že izšel in moramo o tozadevnem važnem glasovanju poročati naknadno. Na tej seji je bil predložen zakon o podaljšanju dvanajstin do konca proračunskega leta in dodatni finančni zakon, ki vsebuje važne določbe, o katerih poročamo v posebnih člankih. Glavna točka dnevnega reda na tej seji je bila izvolitev stalnih skupščinskih odborov. Ker sta bili vloženi za posamezne odbore po dve kandidatni listi, se je vršilo glasovanje z listki. Glasovanje je trajalo eno uro in nato je objavil predsednik naslednji izid: Upravni (administrativni) odbor: Glasovalo je skupno 287 poslancev, od tega za vladno listo 191, za Jevtičevo listo 89, 7 glasovnic pa je bilo praznih. Vladna lista je dobila 14, Jevtičeva pa 7 članov tega odbora. Izvoljen je na vladni listi med drugimi dr. Fran Klar iz Prekmurja. — Imunitetni odbor: Glasovalo je 290 poslancev, od tega za vladno listo 191, za Jevtičevo listo 95, 4 glasovnice so bile prazne. Vladna lista je dobila 14, Jevtičeva pa 7 članov. Izvoljena sta na vladni listi med drugimi dr. Jančič iz Maribora in dr. Šemrov iz Gorenjske. — Odbor za prošnje in pritožbe: Glasovalo je 289 poslancev, od tega za vladno listo 194, za Jevtičevo listo 91, 4 glasovnice so bile prazne. Vladna lista je dobila 14, Jevtičeva pa 7 članov. Izvoljen je na vladni listi med drugimi Josip Benko iz Prekmurja. — Finančni odbor: Glasovalo je 289 poslancev, od tega za vladno listo 190, za Jevtičevo listo 95, 4 glasovnice so bile prazne. Vladna lista je dobila 21, Jevtičeva pa 10 članov. Izvoljena sta bila na vladni listi med drugimi dr. Lovrenčič iz Ljubljane in dr. Veble iz Maribora.

Pooblastilni zakon. V finančnem zakonu zahteva vlada pooblastilni zakon, s katerim se ministrski svet pooblašča, da sme spremeniti in izpopolniti vse druge obstoječe zakone in sicer za slučaj, da narodna skupščina ne zaseda. S tem pooblastilom hoče vlada izvesti vse one zakone, ki bi naj vplivali na pomirjenje političnih razmer v naši državi. Po pojasnilu ministrskega predsednika v finančnem odboru se naša to pooblastilo na zakone o tisku, združenjih, shodih in dogovorih in o volitvi narodnih poslancev, pri čemer se bo vlada ozirala na sodelovanje parlamentarnih odborov.

Finančni zakon za leto 1935—1936 vsebuje tudi pooblastilo prosvetnemu ministru, da lahko odobri v soglasju z ministrskim svetom 7 in pol milijona dinarjev kredita za gradnjo vseučiliščne knjižnice v Ljubljani.

Finančni odbor je že odobril proračunske dvanajstine v načelu in se je kaj lotil podrobne razprave.

Ustanovitev vladnega kluba narodnih poslancev se je izvršila dne 9. julija. V klub je vpisanih 200 poslancev. Bodoče vpisovanje se bo vršilo samo po predhodni odobritvi predsedstva kluba. Za predsednika kluba je bil izvoljen Števan Jankovič, najstarejši poslanec ter star radikal. V odboru sta dva Slovenca in sicer dr. Ivan Lovrenčič in Milan Mravljje.

Plačilni načrt za kmečke dolgove. — Kmetijski minister Jevtičeve vlade dr. Drag. Jankovič je potrdil 11. in 12. junija vse odplačilne načrte, ki so jih predložile osrednje zadružne organizacije za odplačilo kmečkih dolgov pri svojih članicah. Potrjen je tudi odplačilni načrt slovenskih osrednjih zadružnih zvez, katerega smo objavili v uvodnem članku »Slov. gospodarja« v številki z dne 29. maja t. l. Ker ta načrt še ni objavljen v »Službenemu listu«, še ni stopil v veljavo.

Obisk grškega podpredsednika vlade in vojnega ministra Kondylisa na Bledu. S tržaškim brzovlakom se je pripeljal iz Rima v Ljubljano opoldne 13. julija podpredsednik grške vlade in vojni minister general Kondylis s svojim spremstvom. Visokega gosta so pričakali ter sprejeli na ljubljanskem kolodvoru zastopniki vojaške ter civilne oblasti. Z avtomobilom se je pripeljal iz Rogaške Slatine, kjer se mudi na odhodu, naš vojni minister general Peter Živkovič. Pozdravil je grškega generala Kondylisa, ki se je odpeljal na Bled, g. Živkovič pa se je vrnil nazaj v Rog. Slatino. Na Bled se je pripeljal dne 14. julija ministrski predsednik in zunanji minister Stojadinović, ki se je razgovarjal z grškim generalom.

Konferenca Male zveze, ki je bila vsled padca Jevtičeve vlade odgodena, se bo vršila dne 15. avgusta v Belgradu.

Knez-namestnik Pavle se je mudil zadnji teden na romunskem kraljevem dvoru v Sinaji pri Bukarešti, kjer je bil gost romunskega kralja Karla. Knez je sprejel v avdienci romunskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra.

Dr. Marušič je objavil v »Glasu naroda« (12. julija) izjavo, ki v njej med drugim zatrjuje: »V svojih javnih funkcijah sem poznal dovolj širokogrudnosti.« Ako hoče g. dr. Marušič zbrati dokaze za svojo širokogrudnost, mu moremo postreči z njegovim odlokom z dne 17. II. 1933 (II/2 No. 927/I), s katerim je razpusil Prosvetno zvezo v Mariboru in vsa v njej včlanjena društva.

Dr. Marušič ima priliko, da v javnosti obrazloži to svojo »širokogrudnost«.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Huda avtomobilska nesreča avstrijskega kancelerja. Kancelerjeva žena je mrtva, kancelar in njegov sin ranjena. Avstrijski kancelar dr. Schuschnigg je hotel napraviti s svojo družino v avtomobilu izlet po celi Avstriji. Odpeljal se je iz Dunaja dne 13. julija na Gornje Avstrijsko. Pri vasi Ebersdorf nekaj kilometrov pred Linzom je zadel sofer, ki je zgubil trenutno oblast nad vozilom, na ovinku ob staro drevo. Sunk je pognal vse potnike v velikem loku iz avtomobila. Kancelar sam je priletel v obcestni jarek, ki je bil radi deževja poln vode ter blata, kar mu je rešilo življenje in je dobil le hudi živčni napad. Kancelarjeva žena Adela je zadela z glavo ob železni rob avtomobilske strehe, si zlomila hrbtenico in še priletela ob kamen, na katerem si je zdrobila lobanjo in je obležala pri priči mrtva. Sin Kurt je padel na travo in bil le lažje poškodovan. Hudo poškodovan je sofer, lažje ranjena je vzgojiteljica, kancelerjev detektiv je ostal nepoškodovan.

Vladni ukrepi po nesreči. Po obvestilu o kancelerjevi nesreči je sklical fin. minister dr. Buresch kot najstarejši član valde brzojavno ostale ministre, ki so bili po večini radi počitnic razkropljeni po državi. Po podkancelerja kneza Starhemberga so poslali v Benetke posebno letalo, da se je pripeljal na Dunaj in prevzel posle vlade. Predsednik avstrijske vlade Miklas je odpotoval koj po nesreči v Linz, kjer je bila na mrtvaškem odru smrtno ponesrečena kancelerjeva soproga.

Avstrijska vlada je prepovedala dne 10. julija vsako izdajanje dovoljenj za potovanje v Jugoslavijo. Odlok naglašja, da velja ta predpis do nadaljnjega brez izjeme in se tudi v smrtnih slučajih in v nujnih kupčijskih zadevah ne smejo več dajati dovoljenja. Prvotno najstrožjo prepoved so Avstrijci že omilili.

Za Avstrijo — Madžarska. Po vzgledu in sigurno v dogovoru z Avstrijo je izdala tudi Madžarska odredbe, ki onemogočajo vsako potovanje v Jugoslavijo in na Čehoslovaško.

Plebiscit o monarhiji ali republiki na Grškem. Poslanska zbornica je sprejela zakonski načrt o plebiscitu, ki se naj razpiše do 15. novembra. To ljudsko glasovanje bo odločilo, ali postane Grška nazaj monarhija, ali pa ostane še dalje republika.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Drugače doma, drugače pred svetom. Katoliški Slovani smo imeli koncem

junija dve veličastni katoliški prireditvi: katoliški shod v Pragi in evharistični kongres v Ljubljani. Kot zanimivost so svetovni časniki zabeležili to-le: Otvoritvi katoliškega shoda v Pragi v cerkvi sv. Vida po papeževem legatu pariškem kardinalu Verdierju sta fu-